

عکاسی منظره

مهسا قبايي

اشاره

عکاسی از ابتدا یک روش بیان هنری شناخته نمی‌شود. اما حتی اولین تصویر ثبت‌شده تاریخ که به‌عنوان اولین عکس تاریخ عکاسی شناخته می‌شود عکس یک منظره است. منظره شاید سهل‌ترین سوژه عکاسی باشد اما به همان میزان چالش‌برانگیز نیز هست. خلق تصاویر بدیع و نوآورانه در این نوع عکس بسیار سخت و در عین حال شیرین است.

کلیدواژه‌ها: منظره، بافت، جهت نور، سایه.

ترکیب‌بندی منظره

شاید بتوان گفت «منظره» محبوب‌ترین و در دسترس‌ترین موضوع عکاسی است اما این ویژگی الزاماً آن را آسان نمی‌کند.

روایتگر باشید

وقت عکس گرفتن از منظره، فکر کنید که یک داستان تصویری را روایت می‌کنید. داستانی که ابتدا دارد، در میانه بیننده را نگاه می‌دارد و در انتها به نتیجه رضایت‌بخشی می‌رسد.

مکان مناسب، زمان مناسب

حضور در زمان و مکان مناسب ضرورت شکار بهترین مناظر است. بنابراین، سخت‌کوش باشید. شاید موفقیت در ابتدا به دست نیاید. پس به کار ادامه دهید تا به تصویر مورد نظرتان دست پیدا کنید.

سحرخیز باش تا...

ساعتتان را تنظیم کنید؛ سحرخیز باشید. بهترین شات‌ها را معمولاً حد فاصل نیم ساعت قبل از طلوع یا در حین غروب می‌توان گرفت. سحرانگیزترین و جادویی‌ترین نور ممکن را در این زمان در اختیار دارید و مناظر سرشار از حس و حال‌اند. (تصویر ۱)

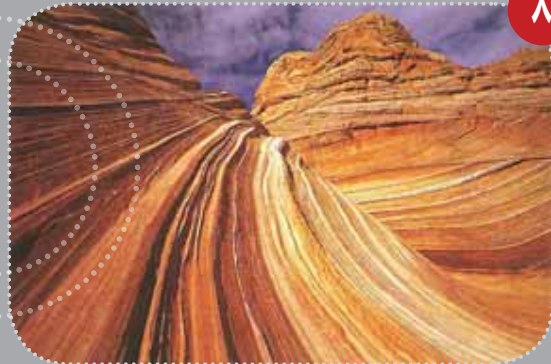
۷

۵

۸

۶

۹

پیش‌بینی هوا

برنامه سفر طولانی دارید؟ ارزشش را دارد که از وضع آب‌وهوای روزهای آتی منطقه‌ای که قصد دیدارش را دارید، باخبر باشید. کافی‌ست وبگاه‌های محلی را جست‌وجو کنید. نگران نباشید؛ در آب‌وهوای ناخوشایند هم شاید بشود تصاویر فوق‌العاده‌ای ثبت کرد.

به محل عکاسی قبلی بازگردید.

بازدید اولیه محلی ممکن است به نتایج و تصاویری کم‌اصالت ختم شود اما اگر مرتباً در ساعات متفاوت روز و در فصل‌ها و آب‌وهوای متفاوت، به مکان مورد نظر سر بزنید، مسلماً به تصاویر متنوعی دست خواهید یافت. (تصویر ۶)

در همسایگی شما

هر چه بگوییم دور و بر خانه‌تان را بگردید، کم گفته‌ایم. محیط اطراف جایی‌را که زندگی می‌کنید با دقت جست‌وجو کنید. مطمئن باشید موقعیت‌های بدیعی نزدیک محل زندگی‌تان خواهید یافت. در ابتدا به جای برنامه‌ریزی برای سفر به نقاط دور دست وقتی نور خوب در اختیار دارید به دور و برتان توجه کنید.

از سه پایه استفاده کنید

ممکن است به همراه داشتن سه پایه دست‌وپایگر به نظر برسد اما وجود آن برای عکاسی موفقیت‌آمیز منظره حیاتی است. سه پایه به شما این امکان را می‌دهد که همه چیز را آماده کنید، دوربین را رها کنید و منتظر نور مناسب باشید. در ضمن، وضعیت استوار دوربین به شما امکان آکسپوز طولانی در نور کم را می‌دهد. (تصویر ۷)

پیش‌زمینه را پر کنید

مناظر گیرا معمولاً پیش‌زمینه‌گیری دارند که بیننده را دنبال خود می‌کشند و به ترکیب‌بندی عکس شما پرسپکتیو و مقیاس می‌دهند. بنابراین، وقت گشت‌وگذار در جست‌وجوی چنین پیش‌زمینه‌هایی باشید. (تصویر ۲)

جزئیات را ببینید

منظره نباید عاری از جزئیات باشد. ظرافت‌های سواحل شنی، رنگ‌ها و بافت صخره‌ها به جذابیت تصویر می‌افزایند. (تصویر ۳)

عمق را تداعی کنید

ماهیت عکس، تخت و دوبعدی است اما استفاده هوشمندانه از پرسپکتیو و اندازه‌ها می‌تواند به تصویر عمق دهد و تداعی نمایی سه‌بعدی کند. لنزهای واید (زاویه‌باز) بهترین ابزار گسترش و تقویت پرسپکتیو هستند. (تصویر ۴)

ثبات بافت

از نور مایل خورشید برای برجسته کردن بافت تصویر استفاده کنید. صبح‌ها خیلی زود و عصر بهترین زمان‌ها هستند؛ چون خورشید به زمین نزدیک‌تر است و نور مایل آن بافت منظره را متمایزتر می‌کند؛ حتی جزئیاتی به کوچکی و ریزی رد پای حشرات در شن را.

مناظر سیاه و سفید

روزهای خاکستری و ابری را برای عکاسی نامناسب فرض نکنید. فقط فکر کنید این روزها سیاه و سفیدند. (تصویر ۵)

۱۱

۱۲

نور سخت

آفتاب مستقیم، تندوتیز است. تیرگی‌ها را سنگین و روشنایی‌ها را درخشان می‌سازد. هر چه ارتفاع خورشید از زمین بیشتر باشد، نور تیزتر است. بنابراین، در تابستان آن را با بالاترین کیفیت در اختیار دارید. این نور برای عکاسی منظره چندان مناسب نیست اما می‌تواند برای به‌دست آوردن تصاویر انتزاعی مناسب باشد. (تصویر ۱۱)

طلوع و غروب آفتاب

طلوع و غروب خورشید برای عکاسی منظره بسیار مورد توجه قرار می‌گیرد؛ مخصوصاً نزدیک آب. زیرا آب گرمای خورشید و آسمان را منعکس می‌کند. از طولانی‌ترین زمان نوردهی یا لنز زوم برای بزرگ‌تر کردن گوی خورشید بهره ببرید.

احتیاط: اگر آفتاب درخشان است، مراقب چشم خود باشید. همچنین حواستان باشد که سایه‌ها مانند سایه قایق، درخت و سایه ساختمان در این تصاویر برجسته‌ترند. (تصویر ۱۲)

نور طوفانی

نمایشی‌ترین شرایط برای عکاسی منظره زمانی پیش می‌آید که خورشید در آسمان تاریک و طوفانی شکسته می‌شود. بنابراین، با اولین نشانه‌های آب‌وهوای بد خودتان را نپوشانید. معمولاً در روزهای طوفانی، ابرهای تیره فقط برای لحظاتی روی خورشید را می‌پوشانند. (تصویر ۱۳)

رنگین کمان

وقتی بارش هم‌زمان باران و نور خورشید را داریم، رنگین کمان شکل می‌گیرد که به رغم تاریکی به تصویر رنگ می‌پاشد. در چنین شرایطی پشت به خورشید بایستید و عکاسی کنید.

۱۰

۱۳

۱۴

جنس نور

کیفیت نور یکی از عواملی است که می‌تواند به تصویری بارنگ دلخواه و یا عدم موفقیت در به‌دست آوردن آن بینجامد. مهم نیست چشم‌انداز مورد نظر چقدر اعجاب‌آور یا ترکیب‌بندی مورد نظر شما چقدر نمایشی است. نور هر کیفیتیتی داشته باشد، تصویر نهایی هم همان‌طور خواهد شد.

نور گرم

صبح خیلی زود و پایان روز، وقتی خورشید در کمترین فاصله از زمین قرار می‌گیرد، نور و گرمای طبیعی نوعی زیبایی دارد که به منظره زندگی می‌دهد و تصاویری سرشار از حس به‌وجود می‌آورد. (تصویر ۸)

نور سرد

در هوای طوفانی، سرد یا مه‌آلود، نور سرمایی طبیعی دارد و ترس مرموزی به تصویر می‌افزاید. مخصوصاً هنگام عکاسی در سایه حتی می‌توان گفت نور سردتر است. توصیه می‌شود در گرگ‌ومیش نوردهی طولانی‌تر باشد. در پایان کار، عکس‌های منحصر به فردی خواهید داشت. (تصویر ۹)

نور نرم

نور نرم برای آشکار کردن جزئیات و فام‌های رنگی ایده‌آل است؛ چون کنتراست پایین است و در تصویر نهایی از سایه‌های سنگین یا نورهای تیز خبری نیست. هوای ابری چنین نوری به شما می‌دهد. اگر وقتی خورشید می‌درخشد در سایه عکاسی کنید یا درست قبل از غروب و بعد از طلوع خورشید به عکاسی بپردازید، نور نرم در اختیار خواهید داشت. (تصویر ۱۰)

مه و رطوبت

مه و رطوبت یا باران نرم به منظره نور نرم و فضایی دو بعدی می‌دهد که می‌توانید روی آن با استفاده از لنز تله یا زوم تأکید کنید. روی جزئیاتی مانند درخت یا ساختمان تمرکز کنید. منظره رودخانه نیز در هوای مه و باران مخصوصاً وقت طلوع می‌تواند تصاویر زیبایی بیافریند؛ وقتی که گرمای خورشید ذره‌ذره رطوبت و مه را پس می‌زند. (تصویر ۱۴)

دست‌ساخته‌های بشر

از آوردن رد یا نشانه حضور انسان در منظره پرهیز نکنید. در منظره، دیوارهای قدیمی، راه‌ها و پرچین‌ها نگاه شما را سمت خانه در منظره هدایت می‌کنند. ویژگی و نشانه‌های مدرن مانند توربین بادی و دکل برق به خلق تصاویر نمایشی کمک می‌کند.

جهت نور

جهت نور خورشید نگاه بیننده را روی تصویر هدایت می‌کند و بر فضای کلی عکس تأثیر می‌گذارد. بنابراین، همواره قبل از کادربندی آن را در نظر بگیرید.

نور از پهلو

وقتی نور خورشید در یک طرف دوربین قرار دارد، منظره از یک گوشه نور می‌گیرد؛ سایه‌ها روی مناظر پخش می‌شوند و بافت فرم آن درمی‌آید. این مؤثرترین نورپردازی منظره است. به‌ویژه صبح زود یا آخرین دقایق روز که خورشید به زمین نزدیک است. (تصویر ۱۵)

پشت به نور

اگر هنگام عکاسی خورشید پشت سر باشد، منظره از جهت مقابل خود نور می‌گیرد. در این شرایط، سایه‌ها به حداقل خود می‌رسند. عکاسی در این شرایط عکس‌های جالبی در پی خواهد داشت. به‌ویژه اگر نور صحنه گرم باشد، اما تصاویر به دلیل سایه کم تخت خواهند بود.

در مقابل نور

عکاسی به سمت نور نتایج قابل توجهی دارد. در نور تیز و قوی، تصاویر جزئیات و بافت خود را از دست می‌دهند و شبیح‌مانند یا ضدنور ثبت می‌شوند. از این تکنیک در عکاسی طلوع و غروب بسیار استفاده می‌شود. در هوای طوفانی غلظت ابرها بیشتر می‌شود و سایه‌ها به سمت دوربین حرکت می‌کنند. سایه‌هایی که به دوربین هجوم می‌آورند می‌توانند تصاویر خیره‌کننده‌ای ثبت کنند؛ به‌خصوص هنگام عکاسی از مناظر جنگلی. (تصویر ۱۶)

رودخانه‌ها و رودها

رودخانه‌ها و رودها می‌توانند خط مؤثری در تصویر ایجاد کنند که نگاه بیننده را هدایت کند. صبح‌های مه‌گرفته نیز فضای شگفت‌انگیزی ایجاد می‌کنند. طلوع و غروب رنگ‌های تند آسمان را منعکس می‌کنند.

موقعیت را از دست ندهید

عکاسی منظره کند است و به تفکر و تأمل نیاز دارد ولی گاهی می‌تواند ثبت لحظه باشد. وقتی همه عناصر منظره کنار هم قرار می‌گیرند، عکاسی را به تعویق نیندازید. ممکن است امکان ثبت تصویر را به کل از دست بدهید!

به انعکاس‌ها توجه کنید

انعکاس، بعد دیگری به منظره می‌دهد؛ بنابراین، در روزهای آرام به سراغ آب‌های تخت و بدون موج بروید. تمام پیش‌زمینه را می‌توان با انعکاس آنچه در انتهای تصویر وجود دارد، پر کرد. از لنز تله یا زوم برای گرفتن تصویر منعکس شده استفاده کنید. می‌توانید لحظات انتزاعی قابل تأملی در تصویر داشته باشید. (تصویر ۱۷)

بازی سایه‌ها

سایه‌ها نه تنها به درآمدن بافت و فرم منظره کمک می‌کنند بلکه از عوامل مفید و مؤثر در ترکیب‌بندی هستند. برای مثال، وقتی خورشید در ارتفاع کمی قرار دارد و نور مایل است، می‌توانید از سایه‌های درختان برای ایجاد خطوط استفاده کنید. برای پنهان کردن سایه خودتان نیز می‌توانید در سایه یک درخت بایستید.

عکاسی در برف

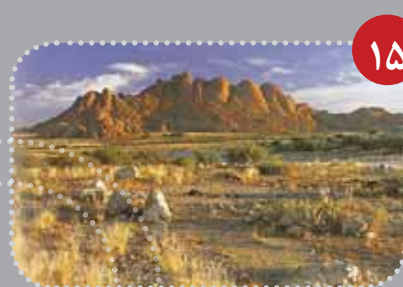
برف می‌تواند نورسنج دوربین شما را فریب دهد. به دلیل انعکاس شدید نور روی برف، نورسنج دوربین نور را بیشتر از مقدار واقعی آن می‌خواند و شما پس از عکاسی متوجه می‌شوید که عکستان تاریک است. بنابراین، هنگام عکاسی در نور منعکس شده از برف یا سطح دریا نورسنج را یک تا دو درجه بالاتر از آنچه می‌خواند، قرار دهید. برای مثال، اگر نورسنج دیافراگم را ۳۲ می‌خواند شما آن را روی ۲۲ قرار دهید. (تصویر ۱۸)

هر چه بیشتر تلاش کنید

نمی‌توانید روی صندلی راحتی تان لم بدهید و عکس منظره بگیرید. از خانه بیرون بزنید و جست‌وجو و گشت‌وگذار کنید.

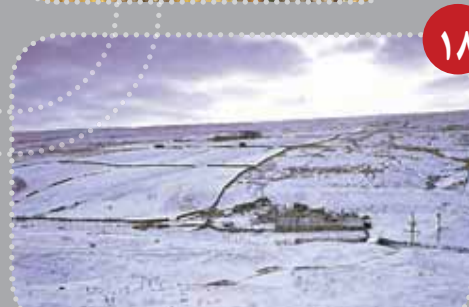
۱۶

۱۵

۱۷

۱۸